

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.665/2017/12.

A tanács tagjai: Dr. Molnár Ambrus a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró,
Dr. Magosi Szilvia bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: Némethy Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Némethy Barbaraügyvéd)

Az alperes: I.rendű alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. Horváth Katalinügyvéd

A per tárgya: kezesi szerződésből eredő követelés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű felperes (21. sorszám)

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Győri Törvényszék 2.Pf.20.141/2016/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Soproni Járásbíróság P.20.411/2015/14/1.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperest arra kötelezi, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 15 napon belül 7.984.931 (hétmillió-kilencszáznolcvannégyezer-kilencszázharmincegy) forintot, valamint ennek 2017. június 21. napjától az elsőfokú ítéletben kitett késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.
- Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 15 napon belül 990.000 (kilencszázkilencvenezer) forint elsőfokú perköltséget.
- Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 643.800 (hatszáznegyvenháromezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket.
- Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 15 napon belül 1.306.500 (egymillió-háromszázhaty-ezer-öt-száz) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

Az I. rendű felperes a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel indult, ellentmondás folytán perré alakult ügyben 2015. április 20. napján előterjesztett keresetében 8.047.931 forint, ennek 2014. február 12. napjától a kifizetés napjáig a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy mint hitelező 2008. augusztus 26. napján CHF alapú kölcsönszerződést kötött a Kft. adóssal. A szerződés alapján az adós megvásárolta a forgalmi rendszámú típusú gépjárművet, amit aznap birtokba is vett. Az alperes a kölcsönszerződéssel egyidejűleg készfizető kezességet vállalt az adósnak a kölcsönszerződés alapján fennálló valamennyi fizetési kötelezettségéért elfogadva az I. rendű felperes Általános

Szerződési Feltételeit (ÁSZF). Az adós a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesítette, ezért az I. rendű felperes 2010. június 1. napján azonnali hatályú felmondást közölt (ÁSZF 12.2.), a felmondó levél kézbesítése az adósnak szabályszerűen megtörtént. A felmondó levelet az alperesnek is megküldte, ennek kézbesítése 2010. június 3. napján szabályszerűen megtörtént. A felmondást megelőzően a lejárt tartozás 242.056 forint volt, a felmondással az adós valamennyi hátralévő tartozása egy összegben esedékessé vált. Az adós 2010. október 1. napján felszámolás alá került, az I. rendű felperes a hitelezői igényét 2010. december 14. napján bejelentette. A gépjárművet az adós felszámolója értékesítette, az I. rendű felperes a vételi jogát nem tudta gyakorolni. A felszámolásban az I. rendű felperes követelése nem térült meg. Az I. rendű felperes a felszámolónak a kölcsönszerződés végleges elszámolását megküldte, ami 8.047.931 forintot eredményezett. Az I. rendű felperes a perindítás előtt az alperest felszólította kötelezettségei teljesítésére, de ez eredménytelen maradt. Az alperessel szemben a követelése a régi Ptk. 272., 273. §-án, 274. § (2) bekezdésén, a késedelmi kamat mértékével kapcsolatos igénye az ÁSZF 1.8. pontján alapult. Felhívásra előadta, hogy a perbeli szerződés nem tartozik a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény hatálya alá, mert az I. rendű felperes és az alperes között nem volt fogyasztói kölcsönszerződés. Az, hogy az alperes magánszemélyként kezességet vállalt az adós fizetési kötelezettségéért, nem eredményezte a kölcsönszerződés fogyasztói szerződéssé válását. Így nem volt köteles a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolásra. Az alperes védekezésére előadta, nincs olyan jogszabályi kötelezettsége, hogy a kölcsönszerződés felmondását a kezесnek is megküldje, ezt mégis megtette az alperes szerződésben szereplő címére. Az alperestől lett volna elvárható a régi Ptk. szerinti együttműködési kötelezettsége körében, hogy a lakcímváltozását bejelentse, amit elmulasztott, ezért a felmondó levél megküldésének hiányára nem hivatkozhat. Az alperesnek a gépkocsi értékesítésével kapcsolatos előadása irreleváns. Az I. rendű felperes az adós felszámolása miatt nem tudott a vételi jogával élni, mert a járművet a felszámoló értékesítette.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy az I. rendű felperes követelése vele mint magánszeméllyel szemben alaptalan, amit a megkeresésekre több esetben közölt. A szerződés tárgyát képező gépkocsi sorsát nyomon követhette addig, amíg a volt tulajdonos adóstól az visszakerült az adós tulajdonosához, bár erről okiratokkal nem rendelkezik, mert azok a felszámoló birtokában vannak. Azért nem felel kezesként, mert a felszámolás során az autót neki nem kínálták fel eladásra, a felszámoló pedig kifejezetten megtiltotta, hogy tárgyaljon az I. rendű felperessel. Felvetette, miért nem vitte el az I. rendű felperes a gépkocsit a felszámolótól, és miért nem próbálta meg értékesíteni. Kérdés, mennyi térült volna meg az I. rendű felperesnek, ha a járművet értékesíti, és nem adja ki a törzskönyvet a felszámolónak. Azt a következtetését fejtette ki, hogy a felszámoló az I. rendű felperes igényét kielégítette. Ugyanakkor azt is előadta, hogy a felszámolót - aki a gépkocsit értékesítette - az I. rendű felperes soha nem kereste követeléssel, az autót nem vitte el, vagyis a hitel fedezetét nem is próbálta lefoglalni. Tudomása szerint a jármű egy zalaegerszegi autókereskedés útján visszakerült az adós tulajdonosához, aki nem egészen 4.000.000 forintért vásárolta meg. Ha a jármű eladása megtörtént, és azt az okmányiroda át is írta, akkor az tehermentes volt, törzskönyvvvel rendelkezett, vagyis az I. rendű felperes követelését kiegyenlítették, a szerződést le tudták zárni. A felszámoló nem a hitelezők érdekeit tartotta szem előtt, ezért törvényességi felügyeleti eljárást is kezdeményezett a Győri Törvényszéken 2013-ban. Előadása szerint az adós a felszámolás pillanatában több mint 80.000.000 forint követelése, és közel 10.000.000 forint árukészlete volt, az I. rendű felperesnek ebben az irányban kellett volna elindulni. Ezért is alaptalan vele szemben a követelés. Állította, hogy a felmondó levelet nem kapta meg, mert azt a

felesége vette át olyan időben, amikor már nem éltek együtt.

Az első- és másodfokú ítélet

- A Soproni Járásbíróság 2015. december 14. napján meghozott P.20.411/2015/14/1. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 8.047.931 forintot, ennek 2014. február 12. napjától a kifizetés napjáig számított a jegybanki alapkamat kétszeres mértékű késedelmi kamatát, valamint 993.991 forint perköltséget.
- Az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 272. § (1) és 274. § (2) bekezdésére hivatkozva megállapította, hogy az alperes mint a készfizető kezes arra vállalt kötelezettséget a készfizető kezesi szerződés aláírásával, hogy amennyiben az adós nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. Az eljárás során megállapítható volt, hogy az I. rendű felperes követelése az adós teljesítésével nem térült meg. Az adóssal szemben felszámolási eljárás volt folyamatban, ebben az I. rendű felperes a hitelezői igényét bejelentette, azonban követelése a felszámoló tájékoztatása szerint a felszámolási eljárásban nem térült meg. Erre tekintettel a keresettel egyezően marasztalta az alperest. A késedelmi kamat mértékét az ÁSZF 1.8. pontja szerint határozta meg.
- A perköltségről a Pp. 78. §-a és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján döntött.
- Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezését kérte.
- A Győri Törvényszék 2016. október 12. napján meghozott 2.Pf.20.141/2016/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Kötelezte az I. rendű felperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül 400.000 forint elsőfokú és 200.000 forint másodfokú perköltség, az államnak felhívásra 643.800 forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Rendelkezése szerint ezt meghaladóan az I. rendű felperes viseli az elsőfokú eljárásban felmerült költségeit.
- A másodfokú bíróság beszerezte az adós felszámolásával kapcsolatos iratokat, melyekből megállapította, hogy a felszámolást 2010. október 1. napján rendelték el. A felszámolási eljárást 2013. június 13. napján a bíróság befejezetté nyilvánította, elrendelve az adós megszüntetését és cégjegyzékből történő törlését. A perbeli szerződésen alapuló hitelezői igényt határidőn túl jelentették be a felszámolási eljárásban, és fedezet hiányában nem volt megtérülés. Az elsőfokú eljárás anyagából megállapíthatónak találta, hogy a kölcsönszerződés felmondásáról az alperes mint kezes 2010. június 3. napján ugyancsak értesítést kapott, majd az I. rendű felperes a 2014. január 27. napján kelt és az alperes által 2014. február 3-án átvett irattal szólította fel az alperest, mint készfizető kezest a tartozás teljesítésére. A fizetési meghagyást 2015. február 18. napján bocsátották ki.
- Az 1/2010. (VII. 30.) PJE határozatban foglaltak figyelembevételével a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során a következőket vette alapul. Az I. rendű felperes felszólító levelével megszakította az elévülést az alperessel szembeni igény érvényesíthetősége tárgyában, de ez nem jelent egyidejűleg igényérvényesítést is az alperessel szemben. Ugyanakkor az I. rendű felperest a szerződésből eredően gondossági kötelelem is terheli. A készfizető kezesi szerződés jellegzetessége, hogy a jogosult közvetlenül fordulhat követelésének érvényesítése érdekében a készfizető kezes ellen is. A kezessel szembeni igényérvényesítésnek nem feltétele, hogy a jogosult a követelését a főkötelezettel szemben is érvényesítse, akár a kezessel együttes perlés, akár önálló perlés útján. Ugyanakkor törvényi kötelezettsége, hogy adott esetben ne hiúsítsa meg a készfizető kezesnek a főkötelezettel szemben fennálló megtérítési igényét. Bár az I. rendű felperes a felszámolási eljárásban határidőn túl tett igénybejelentést, de még a jogvesztő határidőn belül lépett fel, ezért ilyen értelemben jogvesztés nem történt. Nem is annak van/lehet döntő jelentősége, hogy az I. rendű

felperes a kezessel szemben miért nem lépett fel egyidejűleg az adóssal szembeni igényérvényesítéssel, vagy akár azt megelőzően akkor, amikor a kezesnek elviekben adott volt a lehetőség az adóssal szemben megtérítési igénnyel fellépni. A jogvesztés fogalmába ugyanakkor, mint többen a kevesebb az adóssal szembeni igényérvényesítés lehetőségének kizártsága is beleérthető. Ennek vizsgálata során értékelni kell a régi Ptk. 276. § (2) bekezdésében írtakat, miszerint a kezes szabadul, amennyiben a követelés a jogosult hibájából válik behajthatatlanná. A felszámolási eljárásban a gépjárművet értékesítették, az I. rendű felperes az őt megillető vételi jogot nem gyakorolta. Ez függetlenül attól, hogy az I. rendű felperes hitelezői igénye fedezet hiányában nem volt kielégíthető, az I. rendű felperes oldalán olyan körülményként értékelendő, amely a másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozza a behajthatatlanság kapcsán a jogosulti hibát, melyre figyelemmel az alperes mint kezes felszabadul, mentesül a fizetési kötelezettség alól. Tehát függetlenül attól, hogy az I. rendű felperes az elévülési időn belül érvényesítette igényét a kezessel szemben - a régi Ptk. 276. § (2) bekezdésében írtak alkalmazásával - a másodfokú bíróság az I. rendű felperes igényét alaptalannak minősítette, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetet elutasította.

A másodfokú bíróság a perköltségről szóló rendelkezését a Pp. 78. § (1) bekezdésével, és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (3) bekezdésével indokolta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértően értelmezte a régi Ptk. 276. § (2) bekezdésében foglaltakat. Megjegyzésként jelezte, hogy a kölcsönszerződés megkötésekor, valamint azt követően is a felszámolási eljárás megindulásáig az alperes az adós egyedüli ügyvezetője volt. Felmondás ellenére sem az adós, sem a kezes az I. rendű felperes felé a fizetési kötelezettségét nem teljesítette. A felmondás tartalmazta az arra vonatkozó felhívást, miszerint a kötelezettek a gépjárművet adják át az I. rendű felperesnek, de sem az adós, sem az alperes a felhívásnak nem tett eleget. A felszámolási eljárásban az I. rendű felperes bejelentett hitelezői igénye nem térült meg. A kölcsönszerződés alapján finanszírozott gépjármű az adós tulajdonát képezte, de arra ún. biztosítéki célú vételi jogot alapítottak az I. rendű felperes javára. A kölcsönszerződés biztosítékát nemcsak a vételi jog, hanem a per tárgyát képező készfizető kezesség, valamint egyéb szerződést biztosító jogosultságok, pl. inkasszó képezte. A kölcsönszerződés biztosítékainak egymáshoz való kielégítési sorrendjét a felek nem állapították meg, semmilyen kötelezettség az I. rendű felperest nem terhelte abban a vonatkozásban, hogy a szerződés mely biztosítékát és mely időpontban lenne köteles érvényesíteni. A másodfokú ítéletet a következők miatt tartotta tévesnek. A felmondás és a felszámolási eljárás megindítása között mindössze négy hónap telt el, a gépjármű ezen időszakban nem került az I. rendű felperes birtokába, az I. rendű felperesnek vételi jog érvényesítési kötelezettsége sem jogszabály, sem szerződéses rendelkezés alapján nem állt fenn, ezért a felszámolási eljárást megelőző vételi jog érvényesítés hiányát nem lehet felróni. Ha és amennyiben az alperes a kezesi szerződésben vállalt kötelezettségének az I. rendű felperes felé eleget tett volna, úgy maga kerülhetett volna abba a helyzetbe, hogy a vételi jogot mint a szerződés egy biztosítékát az adóssal szemben érvényesíthesse. Saját felróható magatartására e körben az alperes eredménnyel nem hivatkozhat. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38. § (4) bekezdése értelmében a vételi jog, valamint a zálogjog a vagyontárgy értékesítésével megszűnik. Ha a visszavásárlási vagy vételi jog jogosultja a felszámolás kezdő időpontja után a vagyontárgyat egyoldalú nyilatkozattal megvásárolja, az adóssal szemben beszámítással nem élhet. Vagyis a perbeli gépjármű a felszámolási vagyon részét képezte, a felszámolási eljárás alatt a vételi jog gyakorlása azt jelentette

volna, hogy az I. rendű felperesnek, mint hitelezőnek a vételárat be kell fizetnie a felszámolási vagyona, és amennyiben a saját kategóriájában marad fedezet, akkor kap kielégítést a követelésére. Az I. rendű felperestől azonban nem várható el, hogy a kintlévőségét tovább növelje azzal, hogy a már meghitelezett összeg felül további kifizetést teljesítsen az általa nem ismert állapotú és értékű gépjármű vételárának megfizetésével úgy, hogy annak megtérülése a felszámolási eljárásban teljesen bizonytalan. Ezért az I. rendű felperesi keresetnek helyt adó elsőfokú ítélet érdemben helyes volt, és a másodfokú bíróság kezesi mentesülést megállapító határozata téves, jogszabályokkal ellentétes, illetve nincs olyan jogszabály, amely a másodfokú döntést megalapozná.

Az I. rendű felperes a felülvizsgálati eljárásban bejelentette, hogy a követelését a Zrt. részére engedményezte a teljes tartozás összegét 2017. június 20-i értéknappal 7.984.931 forintban meghatározva. Az I. rendű felperes kérte a perből történő elbocsátását.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, mert az megfelel a jogszabályoknak. Az alperes a perből történő elbocsátáshoz nem járult hozzá.

A Kúria 2018. január 24. napján meghozott Pfv.5. sorszámú végzésével felperesi oldalon a jogutódlást megállapította, az I. rendű felperest azonban a perből nem bocsátotta el.

A Kúria döntése és jogi indokai

A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban határozta meg, hogy a régi Ptk. 276. § (2) bekezdésébe ütköző módon történt a kereset elutasítása. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül. A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A Kúria elsőként a felperesi oldalon bekövetkezett jogutódlással foglalkozik. Jóllehet az engedményezés időpontjában az I. rendű felperesnek az alperessel szemben egy jogerős ítélettel elutasított követelése volt, de tényszerűen a felülvizsgálati eljárás ezen jogerős ítélet tekintetében folyamatban volt. Mivel a felülvizsgálati eljárásra a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint az általános szabályokat megfelelően alkalmazni kell, nem volt akadálya a Pp. 61. § (1) bekezdése szerinti jogutódlás bejelentésének, a jogutód perbe lépésének. Mivel azonban a jogelőd I. rendű felperes perből történő elbocsátásához az alperes nem járult hozzá, a jogutód csak II. rendű felperesként léphetett a perbe. A bejelentett engedményezés folytán a követelés fennállta már csak a II. rendű felperes és az alperes között volt elbíráható.

A II. rendű felperes jogosultsága az I. rendű felperessel létrejött engedményezési megállapodásból ered (Ptk. 6:193. § (1) bekezdés). Az engedményezett követelés alacsonyabb összegű volt, mint az I. rendű felperes által előterjesztett kereseti kérelem összege, a II. rendű felperest azonban az engedményezés alapján csak az engedményezett összegszerűségű követelés illetheti meg.

A kereset érdemét illetően a Kúria a jogerős ítélet okfejtésével nem értett egyet. Az alperes vitán felül készfizető kezességet vállalt az adósnak az I. rendű felperessel megkötött kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettsége teljesítéséért. A készfizető kezesi szerződésre még irányadó régi Ptk. 272. § (1) bekezdése értelmében az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. A régi Ptk. 274. § (2) bekezdés a) pontja alapján a kezes nem követelheti, hogy a jogosult a követelést először a kötelezettől hajtsa be (készfizető kezesség), ha a felek így állapodtak meg.

Az alperes védekezése arra irányult, hogy az I. rendű felperesnek az adós elleni felszámolási eljárásban tanúsított magatartása miatt mentesült a kötelezettség alól. A régi Ptk. 276. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a kezes felszabadul, amennyiben a jogosult lemond a követelést biztosító olyan

jogról, amelynek alapján a kezes a reá átszálló követelésre kielégítést kaphatott volna, vagy amennyiben a követelés a jogosult hibájából egyébként behajthatatlanná vált. A másodfokú bíróság figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes a kölcsönszerződés további biztosítékeként kikötött, a kölcsönből finanszírozott gépjárműre vonatkozó vételi jogával nem élt, függetlenül attól, hogy a hitelezői igénye fedezet hiányában nem térült meg, olyan körülményként értékelendő, ami megalapozza a behajthatatlanság kapcsán a jogosulti hibát, ami a készfizető kezes mentesülését eredményezi.

Ezzel szemben a Kúria álláspontja szerint a felszámolási eljárás során a vételi jog gyakorlásának elmaradása nem minősülhet olyan oknak, ami a készfizető kezessel szembeni jogvesztést eredményez. Az alperest az I. rendű felperes a kölcsönszerződés felmondásáról 2010. június 1. napján kelt iratában tájékoztatta. Felhívta a vételi joggal biztosított jármű (kulcsai, forgalmi engedélye) I. rendű felperes megjelölt telephelyén történő leadására. Ezt az adós és a készfizető kezes is elmulasztotta, így jóhiszeműen nem hivatkozhat arra, hogy az I. rendű felperes nem vette birtokba a járművet. A jármű ezáltal a felszámolási vagyon része lett.

A felek egyező, illetve nem vitatott előadása volt, hogy a vételi joggal érintett járművet a felszámolási eljárásban a felszámoló értékesítette, ugyanakkor nem volt konkrét - bizonyítékokkal alátámasztott - előadás arra, hogy ez az értékesítés mikor, kinek a részére és milyen vételár ellenében történt. Ez a másodfokú ítéletből, illetve a másodfokú eljárás irataiból annak ellenére nem derül ki, hogy a felszámolási eljárás iratainak beszerzése megtörtént. Az sem volt megállapítható az iratokból, hogy a felszámolási vagyon az egyes hitelezők követelésére milyen mértékben nyújtott fedezetet.

A felszámolás elrendelésekor hatályos szövegű Cstv. 38. § (4) bekezdése akként rendelkezett, hogy az adós ingatlanán és egyéb vagyontárgyain fennálló elidegenítési és terhelési tilalom a felszámolás kezdő időpontjában, a visszavásárlási és vételi jog, valamint a zálogjog a vagyontárgy értékesítésével megszűnik. Ha a visszavásárlási vagy a vételi jog jogosultja a felszámolás kezdő időpontja után a vagyontárgyat egyoldalú nyilatkozattal megvásárolja, az adóssal szemben beszámítással nem élhet. A jogerős ítélet az alperes mentesülését arra alapozva látta megállapíthatónak, hogy az I. rendű felperes - bár megtehetette volna - nem élt a vételi jogával. A Kúria azonban azt a felperesi álláspontot fogadta el, hogy a vételi jog gyakorlása jogosultság és nem kötelezettség. A vételi jog jogosultja oldalán lehetnek olyan szempontok, amelyek megfontolása mellett arra döntésre juthat, hogy számára a jog gyakorlása gazdaságilag hátrányos következményekkel járna. A Kúria a BH2014. 189. számú döntésében rámutatott: „Önmagában a vételi jog kikötése, a vételi joggal rendelkező hitelezőt a felszámolásban előnyhöz nem juttatja. Ha a vételi jog jogosultja nem él jogával, és a felszámoló az ingatlant értékesíti, a vételi jog a Cstv. 38. § (4) bekezdése alapján megszűnik, nem marad fenn tehát teherként az ingatlanon. A vételi jog jogosultja a felszámolási eljárásban élhet vételi jogával, és amennyiben él, köteles a vételárat megfizetni még akkor is, ha egyébként maga is hitelezője az adósnak. Az így befolyt vételár hitelezők közötti kifizetésére a Cstv. szabályait kell alkalmazni, előnyt a vételi joggal rendelkező hitelező nem élvez.” Az I. rendű felperes, ha élt volna a vételi jogával, hozzájuthatott volna egy használt jármű tulajdonjogához, de a vételárat meg kellett volna fizetnie, a követelésébe nem számíthatta be, azaz várhatóan a teljes követelése kielégítéséhez nem jutott volna hozzá, de a jármű megvételével további költségeket, kötelezettségeket vállalt volna magára.

A vételi jog gyakorlása esetén az ÁSZF 14.6. szerint a vételár megegyezik az adásvétel hatályba lépésének napján fennálló értékeléssel meghatározott vételi árral, amely értéket a hitelező a vételi jog gyakorlásakor, illetőleg az adásvétel hatályba lépésekor (amennyiben ez az időpont később jut a hitelező tudomására, akkor a tudomásszerzést követően) köteles az adóssal írásban közölni. A hitel tárgya tényleges vételárat azonban az újra értékesítés eredménye határozza meg, mely értéket szakértő dokumentált véleménye alapján állapít meg a hitelező. A 14.7. pont szerint a hitelező - a tulajdonjogának megszerzését követően - jogosult szakértői értékbecslést kérni az adós költségére, valamint továbbértékesíteni a hitel tárgyát, amennyiben annak műszaki állapota és jogi helyzete

lehetővé teszi, és a hitel tárgya - valamennyi tartozékával együtt - a hitelező birtokában van. Az adós az újra értékesítésben jogosult közreműködni, az értékesítéshez azonban hozzájárulására nincs szükség. A vételi jog gyakorlása - feltéve, hogy annak feltételei fennállnak - gazdasági döntésnek minősül, melynek nemleges eredménye nem minősülhet olyan hibának, ami a régi Ptk. 276. § (2) bekezdése alapján a készfizető kezes kötelezettség alóli szabadulását eredményezhetné.

Hangsúlyozandó, hogy a megállapodásban foglaltak szerinti vételi jog gyakorlását az adós hiúsította meg, mert az ÁSZF 14.1. pontját megsértve felszólítás ellenére a vételi jog tárgyát képező gépjárművet nem adta az I. rendű felperes birtokába. A felszámolási eljárásban a felszámolási vagyron megvétele már nem esik egy tekintet alá a vételi jog gyakorlásával, arra a felszámolási eljárás szabályai irányadóak.

Végül, az I. rendű felperesnek a visszaigazolt hitelezői igénye 8.047.931 forint tőke és 80.479 forint nyilvántartásba vételi díj volt. Nincs bizonyított adat arra, hogy a gépjárművet milyen vételár ellenében értékesítették a felszámolásban. Feltéve, de meg nem engedve, hogy a vételi jog felszámolási eljárásban nem gyakorlása az I. rendű felperes oldalán „hibaként” volna értékelhető, a jogerős ítélet logikája szerint is az I. rendű felperes követelése csak a vételárral számítottan csökkenhetett volna, az ezt meghaladó követelés és a készfizető kezes helytállási kötelezettsége fennmaradt volna. Mindezek feltárása további bizonyítást igényelt volna, ami azért volt mellőzhető, mert a Kúria álláspontja szerint a vételi jog gyakorlásának elmaradása a felperesi oldalon nem minősül olyan körülménynek, ami a készfizető kezes szabadulását eredményezné.

Megalapozott volt tehát az elsőfokú bíróság döntése, amikor az alperes teljes körű helytállási kötelezettségét mondta ki. Az összecszerűség tárgyában az elsőfokú ítélettől való eltérést az indokolta, hogy az engedményezés okán a II. rendű felperest nem illetheti meg több, mint amilyen összegben az I. rendű felperes reá a követelését engedményezte, és ez némileg alacsonyabb összeget jelentett, mint a kereseti kérelem. A késedelmi kamatfizetési kötelezettség sem lehet korábbi, mint amilyen esedékesség az engedményezési szerződésből levezethető (rég Ptk. 301. § (1) bekezdés). Ez indokolta a kereset részbeni elutasítását.

Záró rész

Mivel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból jogszabálysértő volt, azt a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezte, és a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozott. A perköltség tárgyában a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VI. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2), 15. § (1) bekezdése alapján döntött. A perköltség összegén belül 254.000-254.000 forintot tett ki a fellebbezési és felülvizsgálati eljárás felperesi oldalon felmerült ügyvédi munkadíja, 798.500 forint a marasztalásnak megfelelően csökkentett lerótt felülvizsgálati eljárási illeték.

Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2018. május 9.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró